

Ledenik in ledeniško jezero v bolivijskih Andih (fotografija: Simon Cook)

Kako vpliva taljenje ledenikov na življenje prebivalcev Bolivije ?

Andi so najdaljša nadzemna gorska veriga na svetu. Razprostirajo se čez sedem držav vzdolž zahodne obale Južne Amerike, kjer je tudi Bolivija. Visoko v gorah, kjer je zelo mrzlo, so večje količine ledu - kot ledeniki. Ti nastanejo, ko se debele spodnje snežne plasti stisnejo zaradi teže zgornjih plasti ledu in novozapadlega snega. Ledeniki drsijo navzdol ob gorah. Ponavadi se nižji del ledenika tali, kar je vir vode za napajanje rek. V dveh največjih bolivijskih mestih La Paz in El Alta je skoraj 2, 3 milijona ljudi odvisnih od vode iz talečih se ledenikov. Vodo potrebujejo za pitje, kmetijstvo in za pridobivanje energije.

Zaradi klimatskih sprememb se ledeniki povsod po svetu krčijo (izginjajo). Globalne temperature se višajo in povzročajo hitrejšo taljenje ledenikov. Znanstveniki iz Velike Britanije in Bolivije so objavili rezultate novejših raziskav v The Cryosphere (v Kriosferi). Pri tem so si pomagali s satelitskimi posnetki, da bi videli, kako se ledeniki spreminjajo. Ugotovili so, da so se ledeniki v Boliviji zmanjšali skoraj na polovico obsega, ki so ga imeli v obdobju od leta 1986 do 2014. Glavni znanstvenik Simon Cook pravi, da to pomeni, da bodo družbe, katerih življenje je odvisno od ledenikov - imele težji dostop do virov pitne vode v prihodnosti. To velja še posebej, če se bodo ledeniki manjšali oziroma celo izginjali.

Medtem ko se obseg ledenikov manjša, pa ob njihovem taljenju nastajajo jezera. Snežni plazovi, padanje kamenja in potresi (ki so pogosti v tem delu sveta) lahko povzročijo premikanje jezer, ki poškodujejo bližnje vasi. Simon pravi: "To je približno tako, kot če skočiš v plavalni bazen in pri tem nastanejo vodni valovi, ki jih odnese čez rob bazena. V primeru ledeniških jezer pa so vzrok za razburkano vodo drseče skale ali pa snežni plazovi, ki tudi lahko spremenijo tok vode v jezerih ali rekah in poškodujejo vasi."

Nova znanstvena raziskovanja bodo pomagala ljudem, da bodo pripravljeni na posledice talečih se ledenikov v Boliviji. Na ta način lahko znanstveniki pomagajo zaščititi bližnje vasi in rešijo življenja.

Pogovorite se s svojim učiteljem ali starši

Zakaj povprečne temperature naraščajo?

Kje se nahajajo Andi in zakaj tam nastajajo ledeniki?

Kaj so snežni plazovi, padajoči kamni, potresi?

Kaj še lahko opazujemo na Zemlji s pomočjo satelitov?

To je otroška verzija sporočila za javnost Evropske zveze geoznanosti (EGU) 'Retreating glaciers in Bolivia leave communities at risk' ('Izginjajoči ledeniki v Boliviji puščajo ljudi v nevarnosti'). Besedilo je napisala Sarah Connors (znanstvena sodelavka EGU, Nemčija); recenzijo besedila za znanstveno javnost sta pripravila Simon Cook (predavatelj na univerzi Manchester - Metropolitan University, VB) in Dirk Hoffmann (koordinator in višji znanstveni sodelavec na bolivijskem inštitutu za gorstva). Besedilo za izobraževalne namene je pripravila Teresita Gravina (višja šola Don Gnocchi, Maddaloni, Italija). Besedilo v slovenščino prevedla Lenka Žigon (profesorica, BC Naklo). Za več informacij pogledjte: <http://www.egu.eu/education/planet-press/>.

